

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 22. novembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 162/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 463. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam, 98. panta pirmajam teikumam, kā arī 106. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka apsūdzētā piedalīšanās krimināllietas iztiesāšanā ir obligāta.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar pieteikumu Nr. 75/2018, kurā lūgts atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, 98. panta pirmajam teikumam, kā arī 106. panta pirmajam teikumam.

Satversmes tiesas kolēģija ir pieņēmusi lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma. Pieteikumā nebija pamatots, kā apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības, un nebija ietverts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 98. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam (*sk. Satversmes tiesas 1. kolēģijas 2018. gada 7. jūnija lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 75/2018 6.1. un 8. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai ir jāizvērtē, vai atkārtoti iesniegtajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš izvērtēto pieteikumu.

5. Pieteikuma iesniedzējs ir papildinājis pieteikuma juridisko argumentāciju. Taču pieteikumā norādīto argumentu izvēršana vai apjoma palielināšana pati par sevi pēc būtības nemaina tā juridisko pamatojumu. Salīdzinot šajā pieteikumā un iepriekš izvērtētajā pieteikumā Nr. 75/2018 norādītos argumentus, Satversmes tiesas kolēģija secina, ka tie pēc būtības nav mainījušies.

Pieteikumā vēl joprojām nav ietverts juridiskais pamatojums tam, ka likumdevējs, nosakot apsūdzētajam obligātu pienākumu piedalīties lietas iztiesāšanā, nav nodrošinājis, ka krimināllieta tiek izskatīta kārtībā, kas nodrošinātu taisnīgu un objektīvu lietas izspriešanu. Pieteikumā norādītas vairākas atsauces uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas lietām saistībā ar tiesību uz taisnīgu tiesu jautājumiem, taču nav pamatots, kā šīs tiesas atziņas būtu attiecināmas uz Pieteikuma iesniedzēja tiesisko situāciju.

Savukārt attiecībā uz juridisko pamatojumu par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 98. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam Satversmes tiesas 1. kolēģija 2018. gada 7. jūnija lēmumā par pieteikumu Nr. 75/2018 jau norādījusi, ka Pieteikuma iesniedzējam jāpamato, vai attiecīgais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai šim ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi. Savukārt, argumentējot apstrīdētās normas neatbilstību samērīguma principam, Pieteikuma iesniedzējam jānorāda šādi apsvērumi: 1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk. lēmuma 8. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums vēl joprojām nav sniegts. Tajā norādīts, ka apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, ar leģitīmu mērķi, taču neesot ar šo mērķi samērīgs. Regulējums neesot piemērots taisnīgam noregulējumam bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē; tas neesot nepieciešams, ja personai nav piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis; esot efektīvāki līdzekļi leģitīmā mērķa sasniegšanai – piemēram, rakstveidā iesniedzot noteiktas formas apliecinājumus; un sabiedrība no apstrīdētajā normā ietvertā ierobežojuma negūstot nekādu labumu. Pieteikuma iesniedzējs nav sīkāk pamatojis šos apgalvojumus. Šādas vispārīgas norādes nav atzīstamas par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs arī šajā pieteikumā nav pamatojis, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības un nav norādījis juridisko pamatojumu par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 98. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 162/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš